Concept Beleidsregel veilige jaarwisseling gemeente Harderwijk

Intitulé

Beleidsregel veilige jaarwisseling gemeente Harderwijk
De burgemeester van de gemeente Harderwijk:

overwegende dat;

- op grond van de Wet veilige jaarwisseling een vuurwerkverbod in de Wet milieubeheer is opgenomen:
- het bezit en het gebruik van vuurwerk van de categorieën F2 en F3 voor anderen dan personen met gespecialiseerde kennis is verboden, evenals de verkoop daarvan;
- de burgemeester ontheffing kan verlenen van dit verbod, maar dit niet hoeft te doen;
- de regels voor het verlenen van een ontheffing op grond van het Besluit veilige jaarwisseling in het Vuurwerkbesluit zijn opgenomen;
- hij in overleg met de lokale driehoek kan besluiten om geen ontheffingen te verlenen;
- een besluit om geen ontheffingen te verlenen vervolgens kan worden neergelegd in een beleidsregel;

gelet op artikel 9.2.2.1a van de Wet milieubeheer en de artikelen 2.3.2 e.v. van het Vuurwerkbesluit;

B E S L U I T :

vast te stellen:

de Beleidsregel veilige jaarwisseling gemeente Harderwijk

1. Inleiding

In 2025 hebben de Eerste en de Tweede Kamer ingestemd met de Wet veilige jaarwisseling. Met deze wet wordt in de Wet milieubeheer een algeheel vuurwerkverbod opgenomen. Gelijktijdig is bepaald dat de burgemeester ontheffing kan verlenen van dit verbod en dat de voorwaarden waaronder een aanvraag tot ontheffing kan worden verleend, geregeld worden in een algemene maatregel van bestuur (Amvb).

De Amvb waarin de voorwaarden en voorschriften voor een ontheffing zijn geregeld, is het Besluit veilige jaarwisseling. Met deze Amvb wordt het Vuurwerkbesluit uitgebreid met regels voor het verlenen van ontheffingen. Uit de Nota van toelichting bij het Besluit veilige jaarwisseling blijkt dat de burgemeester beleidsvrijheid heeft bij het al dan niet verlenen van ontheffingen: "*Hij kan daartoe zelf beleid opstellen in een beleidsregel. De burgemeester kan beslissen in overleg met de lokale driehoek om geen, of een maximumaantal, ontheffingen te verlenen in zijn gemeente.*"[1].

Bij Koninklijk Besluit van 1 juli 2026 is bepaald dat de Wet veilige jaarwisseling en het Besluit veilige jaarwisseling in werking zullen treden op 1 augustus 2026. Met deze beleidsregel wordt in een vroeg stadium duidelijkheid verschaft over het al dan niet verlenen van ontheffingen.

In deze beleidsregel wordt gesproken over diverse categorieën vuurwerk conform artikel 1A.1.3 van het vuurwerkbesluit.

2. Geen ontheffingen in de gemeente Harderwijk

De burgemeester van de gemeente Harderwijk zal voorafgaand aan de jaarwisseling van 2026-2027 geen ontheffing als bedoeld in artikel 9.2.2.1a, vierde lid, van de Wet milieubeheer verlenen.

Dit betekent dat in Harderwijk geen ontheffing zal worden verleend voor het tot ontbranding brengen van F2-vuurwerk tussen 31 december 2026 18.00 uur en 1 januari 2027 02.00 uur. Eventuele ontheffingsaanvragen die toch bij de gemeente Harderwijk worden ingediend, zullen worden afgewezen onder verwijzing naar deze beleidsregel.[2]

Uit de afstemming met de lokale driehoek blijkt dat het Openbaar Ministerie en de politie zich kunnen vinden in een besluit om voor de jaarwisseling 2026-2027 geen ontheffingen voor het afsteken van vuurwerk te verlenen. Ook de brandweer onderschrijft het nut van de beperking om vuurwerk af te steken en de voordelen die dat voor de veiligheid van de hulpverleners kan hebben.

3. Overwegingen om geen ontheffingen te verlenen

Aan het besluit om tijdens de jaarwisseling 2026-2027 geen ontheffingen voor het afsteken van vuurwerk te verlenen, liggen de volgende overwegingen ten grondslag:

a. *Onvoldoende toezicht mogelijk*

Op grond van het Besluit veilige jaarwisseling dienen veel voorschriften aan een ontheffing te worden verbonden. Het gaat om veiligheidseisen aan het afsteekterrein en de veiligheidszone en om de eisen waar de ontbranders en de supervisors aan dienen te voldoen. Tevens moeten er aan de ontheffing voorschriften ten aanzien van het bezit en de wijze en het moment van het tot ontbranding brengen van vuurwerk worden verbonden.

Een deel van het toezicht op de naleving van de ontheffingsvoorschriften kan voorafgaand aan het ontbrandingsmoment plaatsvinden, zoals controle op de inrichting van het afsteekterrein. In een belangrijk deel van het toezicht kan echter niet worden voorzien. Op het moment van het ontbranden van het vuurwerk is er namelijk geen toezicht beschikbaar. Vanwege de veiligheidsrisico's tijdens de jaarwisseling werken de toezichthouders en bijzondere opsporingsambtenaren van de gemeente op 31 december 2026 tot 19.00 uur. Hun taak is om toe te zien op de naleving van wetten en regels ten behoeve van de leefbaarheid. Zodra de openbare orde of de veiligheid in het geding komt, treden zij terug en neemt de politie het van hen over.

Tijdens de jaarwisseling richt het politieoptreden zich voornamelijk op excessen of ernstige ordeverstoringen, conform eerder vastgesteld beleid. De politie heeft daar tijdens de jaarwisseling de handen vol aan en heeft daarom laten weten dat zij alleen zal optreden tegen overtreding van de ontheffingsvoorschriften, als de openbare orde wordt geschonden. Kortom, op het meest voor de hand liggende moment van ontbranding, namelijk tussen 19.00 uur en 02.00 uur, is niet voorzien in toezicht op de naleving van de ontheffingsvoorschriften. Gelet op de veiligheidsrisico's als de ontheffingsvoorschriften niet worden nageleefd en het ontbreken van toezicht daarop, is het verlenen van ontheffingen in deze situatie onverantwoord.

b. *Handhaving op illegaal vuurwerk mogelijk maken*

Ondanks het algehele vuurwerkverbod (met uitzondering van fop- en schertsvuurwerk), zal er naar verwachting voor en tijdens de jaarwisseling van 2026-2027 (en mogelijk ook daarna) nog veel vuurwerk in omloop zijn. Dat kan F2-vuurwerk zijn dat nog over is van voorgaande jaren. Het kan ook F3 en F4 vuurwerk zijn, dat net als andere jaren in het buitenland is gekocht. In België, Duitsland en Polen gelden hiervoor andere regels en is dit type vuurwerk nog verkrijgbaar. Of er na komend jaar nog veelvuldig vuurwerk in het buitenland gekocht zal worden wat tijdens de jaarwisseling hier wordt afgestoken zal gemonitord moeten worden om te bezien of er wellicht een verlenging van het beleid noodzakelijk moet worden geacht.

Als ontheffingen worden verleend voor het afsteken van F2-vuurwerk, dan kan dat in combinatie met het afsteken van illegaal vuurwerk een diffuse situatie opleveren. Het handhaven van de openbare orde tijdens de jaarwisseling brengt al de nodige uitdagingen voor de politie met zich mee. Daar komt de handhaving van het vuurwerkverbod bij. Als de politie daarbij een onderscheid moet maken tussen ‘legale’ en ‘illegale’ knallen, dan wordt het handhaven van het vuurwerkverbod een schier onmogelijke taak. Het is voor de politie ondoenlijk om vast te stellen of een knal is veroorzaakt door het ontbranden van een stuk vuurwerk, waar ontheffing voor is verleend, of door het afsteken van een illegaal stuk vuurwerk, zeker in de vaak onoverzichtelijke en voor hulpverleners risicovolle nachtelijke uren tijdens de jaarwisseling.

c. *Aansprakelijkheid*

Het ontbranden van vuurwerk kan leiden tot schade en letsel. Iemand die schade lijdt als gevolg van met een ontheffing afgestoken vuurwerk, kan een vereniging of stichting die de ontheffing heeft gekregen aansprakelijk stellen. Het is onduidelijk of er voor de jaarwisseling 2026-2027 al adequate en betaalbare aansprakelijkheidsverzekeringen voor ontheffinghouders beschikbaar zijn. Ook kan het voor een slachtoffer moeilijk zijn om te bewijzen door welk vuurwerk hij of zij schade heeft geleden en door wie dit werd afgestoken. Naar verwachting zal er namelijk tijdens de jaarwisseling 2026-2027 nog een ruime hoeveelheid illegaal vuurwerk in omloop zijn. Zoals gezegd kan het gelijktijdig afsteken van illegaal vuurwerk en vuurwerk met ontheffing een diffuse situatie opleveren, waarbij het lastig is om te bepalen door welk vuurwerk de schade is veroorzaakt.

In uitzonderlijke gevallen, bijvoorbeeld bij onzorgvuldig handelen, kan de gemeente aansprakelijk gesteld worden[3]. Het is niet duidelijk of hiervan sprake is als een ontheffing wordt verleend, terwijl vooraf duidelijk is dat er geen gemeentelijk toezicht zal zijn tijdens het ontbranden van het vuurwerk. Mede daarom zullen er geen vuurwerkontheffingen in de gemeente Harderwijk worden verleend.

d. *Lokale omstandigheden*

De afgelopen jaren is in de gemeente Harderwijk in aanloop naar de jaarwisseling veel illegaal en zwaar knalvuurwerk afgestoken. Uit de evaluatie van de afgelopen jaarwisselingen komt het beeld naar voren dat de jaarwisseling in de meeste wijken zonder al te veel verstoringen van de openbare orde is verlopen. In een aantal gebieden zijn echter grotere verstoringen van de openbare orde geweest. Hier ontstonden overlast, schade en conflicten.

De schade als gevolg van het afsteken van vuurwerk heeft de gemeente in de afgelopen jaren gemiddeld € 43.500,- per jaar gekost. Ook particulieren en bedrijven lijden (letsel)schade als gevolg van het afsteken van illegaal vuurwerk. De verwachting is dat het schadebedrag de komende jaren zal dalen als er een algeheel vuurwerkverbod geldt.

Harderwijk heeft daarnaast een historische binnenstad, met veel oude gebouwen. Het afsteken van vuurwerk leidt tot een verhoogd risico op brand, zoals afgelopen jaar bijvoorbeeld is gebleken in Amsterdam, waar de monumentale Vondelkerk grotendeels is verwoest door een brand die vermoedelijk is veroorzaakt door vuurwerk.

e. *Regionale afstemming*

Uit contacten met gemeenten in de regio blijkt dat vrijwel alle gemeenten binnen de veiligheidsregio Noord- en Oost- Gelderland een nulbeleid ten aanzien van vuurwerkontheffingen overwegen.

f. *Onvoldoende capaciteit en kennis om aanvragen tijdig te beoordelen*

Het beoordelen en verlenen van ontheffingen voor het afsteken van vuurwerk is een nieuwe taak, waar de gemeentelijke organisatie nog niet op is ingericht. Het Besluit veilige jaarwisseling treedt op 1 augustus 2026 in werking. Vanaf dat moment is het mogelijk om een aanvraag voor een ontheffing in te dienen.

Om aanvragen voor ontheffingen in behandeling te kunnen nemen en te kunnen beoordelen, dient de gemeente een aanvraagprocedure en -proces in te richten. Er dient voldoende menskracht beschikbaar te zijn (of te worden aangenomen), die beschikt over de juiste kennis. Bovendien zal een deel van de beoordeling door de ketenpartners van de gemeente moeten worden gedaan, zoals de politie, de Omgevingsdienst en mogelijk de veiligheidsregio. Het is de vraag of zij voldoende capaciteit en kennis in huis hebben om de gemeente hierover te kunnen adviseren, zodat er tijdig een deugdelijk proces kan worden doorlopen om ontheffingen te kunnen verlenen.

Ook voor de aanvragers van een ontheffing is het nieuw. Het kost tijd en geld om een vereniging of stichting op te richten, supervisors en ontbranders te vinden, een geschikt afsteekterrein te vinden, een veiligheidsplan op te stellen en om aan alle andere wettelijke eisen voor een ontheffing te voldoen. Het ligt daarom niet voor de hand dat er vanaf 1 augustus 2026 direct complete en ontvankelijke aanvragen zullen worden ingediend. Het is waarschijnlijk dat de aanvragen pas later in het najaar zullen worden ingediend en dat deze niet in één keer compleet zullen zijn.

Gelet op het bovenstaande is het niet mogelijk om voor de jaarwisseling 2026-2027 binnen een werkbare termijn ontheffingen te beoordelen en te verlenen. Door tijdig aan te geven dat deze jaarwisseling in de gemeente Harderwijk geen ontheffingen zullen worden verleend, wordt bovendien voorkomen dat (vuurwerk)verenigingen of -stichtingen onnodig kosten maken voor stukken, die bij de aanvraag moeten worden ingediend.

4. Inwerkingtreding en citeertitel

Deze regeling treedt een dag na bekendmaking in het elektronische gemeenteblad in werking.

Deze regeling wordt aangehaald als: Beleidsregel veilige jaarwisseling gemeente Harderwijk.

Ondertekening

de burgemeester van Harderwijk,

de heer J. Joon
burgemeester

[1] Zie pagina 23, Nota van toelichting Besluit veilige jaarwisseling.
[2] Zie pagina 11, Nota van toelichting Besluit veilige jaarwisseling.
[3] Zie pagina 18, Nota van toelichting Besluit veilige jaarwisseling.